

Σε εξέλιξη το έργο προστασίας των Ανατολικών Θερμών του Οκταγώνου στην Αρχαία Ολυμπία

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)



Σε εξέλιξη βρίσκεται το έργο της προστασίας και της ανάδειξης των Ανατολικών Θερμών του Οκταγώνου ή της “Οικίας του Νέρωνα” στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας, το οποίο εκτελεί το [Υπουργείο Πολιτισμού](#) δια της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας. Η αποκατάσταση του συγκεκριμένου μνημείου εντάσσεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Πολιτισμού για την αποκατάσταση και ανάδειξη των οικοδομημάτων της Ρωμαϊκής περιόδου της Αρχαίας Ολυμπίας.

Η υπουργός Πολιτισμού **Λίνα Μενδώνη** δήλωσε: «Από το 2020 έχουμε προχωρήσει στην εκπόνηση στρατηγικού σχεδίου για την αποκατάσταση και ανάδειξη των ρωμαϊκών μνημείων εντός του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας. Εκτός από τις Ανατολικές Θέρμες του Οκταγώνου, της λεγόμενης

«Οικίας του Νέρωνα», στον σχεδιασμό μας περιλαμβάνονται άλλα πέντε ρωμαϊκά οικοδομήματα: Οι Θέρμες του Λεωνιδαίου, οι Νότιες Θέρμες και η Παλαιοχριστιανική Βασιλική οι Θέρμες του Κλαδέου, και το Οκτάγωνο. Στα τρία πρώτα μνημεία βρίσκονται σε εξέλιξη έργα συντήρησης και αποκατάστασης συνολικού προϋπολογισμού άνω των 3.000.000 ευρώ από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ για τα δύο άλλα βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίας προστασίας και συντήρησής τους, καθώς και η ωρίμανση των μελετών αποκατάστασής τους με πόρους του ΥΠΠΟ. Το συγκρότημα των Ανατολικών Θερμών αποτελεί το καλύτερα διατηρημένο τμήμα του μνημειώδους συγκροτήματος του Οκταγώνου, το οποίο καταλαμβάνει τον χώρο νοτίως του Σταδίου. Εκτός από το σκέλος της αποκατάστασης, στη μελέτη, επί της οποίας γνωμοδότησε θετικά το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, περιλαμβάνονται και επεμβάσεις ανάδειξης και βελτίωσης της προσβασιμότητας με τη διαμόρφωση περιηγητικής διαδρομής με προδιαγραφές και για ΑμεΑ, η οποία προβλέπεται να διέρχεται μέσω των δωματίων για τη βέλτιστη δυνατή βιωματική κατανόηση του χώρου. Η ανάδειξη των οικοδομημάτων της ρωμαϊκής περιόδου πρόκειται να προσδώσει μια νέα όψη και προοπτική στον αρχαιολογικό χώρο της Ολυμπίας, καθώς αναβαθμίζοντας τη συγκεκριμένη μνημειακή ενότητα, αυτή εντάσσεται στον επισκέψιμο χώρο επεκτείνοντας την περιήγηση σε μνημεία πέρα της κλασικής αρχαιότητας, και επιμηκύνοντας τον χρόνο παραμονής των επισκεπτών στον αρχαιολογικό χώρο».



Βασική επιδίωξη της μελέτης αποτελεί όχι μόνο η δομική αποκατάσταση του συγκροτήματος και η δυνατότητα περιήγησης γύρω από αυτό, αλλά και η διαμόρφωση των απαραίτητων στοιχείων, που θα εξασφαλίσουν την είσοδο στο εσωτερικό του και την πορεία μέσα σε αυτό, ακολουθώντας κατά το δυνατό την αλληλουχία των δωματίων. Από τα παραπάνω προκύπτουν οι κύριοι άξονες της πρότασης αποκατάστασης:

1. Μερική αναστήλωση τμημάτων της τοιχοποιίας και της θολοδομίας για λόγους στερέωσης και βελτίωσης της στατικής συμπεριφοράς του μνημείου,
2. Ενίσχυση της τοιχοποιίας και αποκατάσταση των ρωγμών,
3. Ενίσχυση και εξυγίανση της θολοδομίας,
4. Αποκατάσταση ανοιγμάτων,
5. Ανάταξη κατακείμενων μελών,
6. Αποκάλυψη ψηφιδωτού και κατασκευή στεγάστρου προστασίας,
7. Διαμόρφωση περιηγητικής διαδρομής και περιβάλλοντος χώρου του μνημείου.

Το συγκρότημα των Ανατολικών Θερμών χωροθετείται στο νοτιοανατολικό τμήμα του αρχαιολογικού χώρου της Ολυμπίας. Πρόκειται για συγκρότημα θερμών αναπτυσσόμενο γύρω από περίστυλη αυλή, στο οποίο διακρίνονται δύο τομείς: Στο νοτιοδυτικό τομέα οι χώροι αναπτύσσονται γύρω από την κεντρική αίθουσα «Ο» οκταγωνικής κάτοψης. Στο βόρειο τομέα, οι αίθουσες αναπτύσσονται περιμετρικά της αυλής. Το σύμπλεγμα των δωματίων του νότιου τομέα περιλαμβάνει το κεντρικό δωμάτιο-εφιδρωτήριο, καθώς και αποδυτήρια, αποθήκες, δεξαμενές και χώρους ζεστού και ψυχρού λουτρού. Το κεντρικό δωμάτιο «Ο» συνθέτει εσωτερικό οκταγωνικό χώρο και περιμετρικά γύρω από τον χώρο αυτό αναπτύσσονται μικρότερα επικοινωνούντα δωμάτια και διάδρομοι. Το συγκρότημα, σήμερα, αντιμετωπίζει σημαντικά δομικά προβλήματα. Οι εκτεταμένες φθορές από έντονα καιρικά και φυσικά φαινόμενα προκάλεσαν στο παρελθόν σημαντικές βλάβες στο μνημείο με αποτέλεσμα την πλήρη απώλεια μεγάλων τμημάτων του, την κρίσιμη στατικότητα κάποιων άλλων και εν τέλει την ερειπιώδη εικόνα του. Η περιορισμένη συντήρηση, επίσης, οδήγησε σε περαιτέρω φθορές. Η λήψη άμεσων υποστηρικτικών μέτρων διασφάλισε μέρος του κτηρίου που κινδύνευε από άμεση κατάρρευση. Ως προς τα δομικά προβλήματα που εντοπίζονται, σε αρκετά σημεία του μνημείου έχουν αναπτυχθεί εκτεταμένες ρωγμές προξενώντας σοβαρές βλάβες και αλλοίωση των στοιχείων του κελύφους του.



Στον ανοικτό χώρο της αυλής, στο νότιο τμήμα, διατηρείται ανοικτό το αρχαιολογικό σκάμμα, ώστε να παραμείνει ορατό το δίκτυο αγωγών και η

στρωματογραφία του δαπέδου. Ο υπόλοιπος χώρος διαμορφώνεται ακολουθώντας την υφιστάμενη χάραξη της περίστυλης αυλής και των δωματίων που διατάσσονται περιμετρικά της. Στο κεντρικό δωμάτιο «Ο» η κατασκευή του δαπέδου γίνεται με τρόπο που να συμπληρώνει αμυδρά το ψηφιδωτό του χώρου ώστε να ενταχθεί αρμονικά, να επιτρέπει τη βέλτιστη προσέγγιση στα σωζόμενα τμήματα και να αναδεικνύει την γεωμετρία της σύνθεσης ως πρωτεύον διακοσμητικό στοιχείο του δωματίου.

Το λουτρικό σύμπλεγμα του Οκταγώνου (Ανατολικές Θέρμες Οικίας Νέρωνα) χρονολογείται κατά τον 3ο μ.Χ. αι. Διαχρονικά η θέση αυτή έχει υποστεί επάλληλες μετασκευές, με αποτέλεσμα η αρχαιολογική εικόνα να είναι σήμερα εξαιρετικά σύνθετη. Ενδεικτικά, το συγκρότημα των Ανατολικών Θερμών αποτελεί επέκταση της προϋπάρχουσας Οικίας του Νέρωνα. Το παλαιότερο, δυτικό τμήμα του ευρύτερου συγκροτήματος, χρονολογείται στα τέλη του 2ου αιώνα μ.Χ., για την ανέγερση του οποίου καθαιρέθηκε τμήμα της Οικίας Νέρωνα, για την κατασκευή της οποίας καθαιρέθηκαν, επίσης, παλαιότερα κτίσματα της ελληνιστικής και κλασικής περιόδου, και της Στοάς της Εστίας. Κατάλοιπα της θεμελίωσης αυτών των κτισμάτων διατηρούνται στο νοτιοδυτικό τμήμα του συγκροτήματος του Οκταγώνου.

